

Etelä-Savon hyvinvointialue
Aluehallituksen puheenjohtaja Heikki Laukkanen

Tiedoksi
Lakimies Tarja Poikolainen
Henkilöstölakimies Aki Rasimus

Viite Lausuntopyyntö, 17.1.2024

Lausuntopyyntö

Etelä-Savon hyvinvointialue on toimittanut seuraavan lausuntopyynnön:

”Viittaamme Etelä-Savon hyvinvointialueen aluehallituksen päätöksen 18.12.2023 § 368 sisältämään lausuntopyyntöön Hyvililtä.

Pyydämme lausuntoa seuraaviin asioihin:

1. Asian käsittely aluehallituksessa 4.12.2023 § 364
2. Itseoikaisua koskevan asian lisääminen esityslistalle 18.12.2023 § 367 ja itseoikaisun käsittely 18.12.2023 § 368

Liitteenä päätöksentekoon liittyvää aineisto sekä Etelä-Savon hyvinvointialueen lakimiesten lausunto samoista asioista.

Toivoisimme saada lausuntonne to 25.1.2024 mennessä.”

Lausunto

1. Taustaa

Lausuntopyyntö perustuu Etelä-Savon aluehallituksen päätökseen 18.12.2023 § 368.

Lausuntopyyntö liittyy aluehallituksen 18.12.2023 § 367 hyväksymään kokousasian lisäämiseen esityslistalle. Sen mukaan aluehallitus päätti ottaa käsiteltäväkseen esityksen itseoikaisuvaatuksesta koskien aluehallituksen kokouksen 4.12.2023 pöytäkirjan 364 §:ää (Vuoden 2024 talousarvio ja taloussuunnitelma vuosille 2024-2026).

Etelä-Savon **aluehallituksen** kokouksessa **27.11.2023 § 346** oli käsiteltävänä vuoden 2024 talousarvio ja taloussuunnitelma vuosille 2024-2026. Ennen varsinaisen kokousasian käsittelyn aloittamista aluehallitus äänesti aluehallituksen jäsenten kaksoisroolien aiheuttamasta esteellisyydestä. Äänestyksessä todettiin kuuden jäsenen olevan esteellisiä. Yksi jäsen ilmoitti oma-aloitteisesti olevansa esteellinen ja esteilmoitus hyväksyttiin. Kokousasian päätöksessä todettiin muun muassa, että aluehallitus jatkaa talousarvion 2024 ja taloussuunnitelman 2024-2026 käsittelyä seuraavassa kokouksessaan 4.12.2023.

Aluehallituksen kokouksessa **4.12.2023 § 364** oli käsiteltävänä vuoden 2024 talousarvio ja taloussuunnitelma vuosille 2024-2026. Kyseessä oli asian jatkokäsittely. Kokousasian käsittelyn alussa todettiin, että "Koska käsiteltävässä asiassa eikä 27.11.2023 esteelliseksi kaksoisroolien vuoksi todettujen henkilöiden asemassa ollut tapahtunut muutoksia todettiin, että 27.11.2023 toimielimen päättämät esteellisyydet ovat edelleen voimassa". Esteelliset poistuivat kokouksesta ennen varsinaisen kokousasian käsittelyn aloittamista. Aluehallitus päätti esittää aluevaltuustolle, että se hyväksyy talousarvion 2024 ja taloussuunnitelman vuosille 2024-2026 käsittelytiedoissa päätettyjen muutosten mukaisesti.

Aluevaltuuston kokouksessa **11.12.2023 § 89** ja jatkokokouksessa 12.12.2023 oli käsiteltävänä talousarvio 2024 ja taloussuunnitelma vuosille 2024-2026. Aluevaltuusto päätti hyväksyä Etelä-Savon hyvinvointialueen vuoden 2024 talousarvion sekä vuosien 2024-2026 taloussuunnitelman kokouksen käsittelytiedoissa tehdyin muutoksin. Pöytäkirja valitusosoituksineen on Hyvilin saamien tietojen mukaan julkaistu yleisessä tietoverkossa hyvinvointialueen verkkosivustolla 15.12.2023. Näin ollen päätökseen saa hakea muutosta aluevalituksella viimeistään 22.1.2024.

Aluehallituksen kokouksessa **18.12.2023 § 367** käsiteltävänä oli työjärjestyksen hyväksyminen. Pohjaesitykseen esitettiin seuraavaa muutosta:

"Esitän että lisätään esityslistan kohdaksi pykälä 368 Aluehallitus päättää ottaa käsiteltäväkseen itseoikaisuna edellisen kokouksen 4.12 pöytäkirjan, koska pöytäkirja ei nyt vastaa kokouksen kulkua. Pöytäkirjan pykälään 364 lisätään pöytäkirjamerkintänä sieltä nyt puuttuva Janne Laineen tekemä esitys: Janne Laine esitti työjärjestysmuutoksena talousarviokäsittelyn muutoksena talousarvion käsittelyn jakamista vaiheittaiseen käsittelyyn, jolloin esteellisyydet käsitellään aina kussakin käsittelyn vaiheessa erikseen. Talousarvio käsitellään jaksoteltuna vaiheittain erikseen seuraavasti: s,1-23,

s.24-27, s.28-38, s.39-61, s.62-66, s.67-74, s.75-86, s.87-104, s.105-. Janne Laine esitti Eija Stenbergin, Tero Juutin, Jaana Strandmanin, Jouni Koskelan, Soili Moilasan ja Erkki Huupposen kannattamana, että tämä käsittelyjärjestyksen muutos käsitellään ennen esteellisyyksien käsittelyä. Hallituksen puheenjohtaja ei ottanut esitystä äänestykseen eikä myöntänyt pyydettyjä lisätyöjärjestyspuheenvuoroja Jouni Koskelalle, Janne Laineelle eikä Eija Stenbergille, vaan katkaisutti sähköisen kokousyhteyden esityksen tehneeseen ja esitystä kannattaneisiin hallituksen jäseniin lukuun ottamatta hallituksen varajäsen Tero Juutia.”

Aluehallitus äänesti muutosesityksestä ja esitys hyväksyttiin. Aluehallitus äänesti sen jälkeen esityslistalle lisätyn asian käsittelyjärjestyksestä ja päätti, että lisätty asia käsitellään listan kohdassa 368.

Täten aluehallituksen kokouksessa **18.12.2023 § 368** käsiteltävänä oli aluehallituksen kokouksen 4.12.2023 pöytäkirjan 364 §:ää koskevan itseoikaisuvaatimuksen käsittely. Aluehallitus päätti, että asia käsitellään seuraavassa kokouksessa 29.1.2024 ja pyydetään kirjalliset lausunnot Hyvililtä ja Eloisan omilta lakimiehiltä.

Aluehallitus on kokouksessaan **18.12.2023 § 378** hyvinvointialuelain 43 §:n mukaisesti päättänyt aluevaltuuston kokouksen 11.12.2023 päätösten lainvoimaisuudesta ja täytäntöönpanosta. Aluehallitus antoi aluevaltuuston vuoden 2024 talousarviota ja taloussuunnitelmaa vuosille 2024–2026 koskevan päätöksen konsernipalvelujen toimialajohtajalle toimenpiteitä varten.

2. Oikeudellinen perusta

Hyvinvointialuelain 12 luvussa säädetään hyvinvointialueen päätöksenteko- ja hallintomenettelystä, mukaan lukien esteellisyys (102 §), kokouksen johtaminen ja puheenvuorot (107 §), äänestys (109 §) ja pöytäkirja (112 §).

Hyvinvointialuelain 95 §:n mukaan hyvinvointialueen hallintosäännössä annetaan tarpeelliset määräykset muun muassa toimielinten päätöksentekomenettelyyn liittyvistä asioista, kuten esimerkiksi toimielimen puheenjohtajan tehtävistä, toimielinten päätöksentekotavoista ja pöytäkirjan laatimisesta.

2.1. Esteellisyys

Aluehallituksen jäsenten ja viranhaltijoiden esteellisyydestä säädetään hallintolain 27–30 §:ssä (hyvinvointialuelain 102 §). Esteellisyyssäännöksiä laadittaessa ei ole otettu huomioon

hyvinvointialueiden ja kuntien luottamushenkilöiden kaksoisrooleja. Tämänhetkisen tiedon mukaan kaksoisroolin aiheuttamasta esteellisyydestä ei ole vielä oikeuskäytäntöä. Esteellisyysperusteiden osalta viittaamme näin ollen Hyvilin 19.5.2023 Etelä-Savon hyvinvointialueelle antamaan lausuntoon. Lisäksi toteamme seuraavaa.

Esteellisyys kohdistuu aina tietyn yksittäisen asian käsittelyyn ja koskee kaikkia asian käsittelyvaiheita valmistelun alusta täytäntöönpanoon asti. Esteellisyysskysymys on ratkaistava kussakin tapauksessa erikseen kaikkien asiaan vaikuttavien seikkojen perusteella. Esteellisyyden tapauskohtaista käsittelyä on käsitelty oikeuskirjallisuudessa.

Esteellisyyden yhteydessä asian käsittely on ymmärrettävä melko laajasti. Siihen kuuluvat varsinaisen päätöksen tekemisen lisäksi muun muassa asian ratkaisuun välittömästi liittyvä sisällöllinen valmistelu. Monijäsenisessä toimielimessä päätöksentekoa edeltää vielä sitä koskeva keskustelu. Esteellisen henkilön on pidättäydyttävä osallistumasta näihin käsittelyvaiheisiin, eikä hän saa olla niissä edes paikalla fyysisesti tai etäyhteyden välityksellä. (Olli Mäenpää, Hallinto-oikeus, 2023, osa III, luku 6, Käsittelyn puolueettomuus ja esteellisyysperusteet)

Kun toimielimen jäsenen esteellisyysskysymys tulee toimielimessä arvioitavaksi, tämä ei saa itse osallistua asian käsittelyyn (Mäenpää, 2023). Hallintolain 29 §:n soveltamiskäytännöstä on todettu, että jos kysymys jäsenen esteellisyydestä on selvä, eikä siitä ole erimielisyyttä, esteellisyys ja sen syy todetaan asian käsittelyn yhteydessä ja merkitään pöytäkirjaan (Kuusikko, s. 676).

Esteellisyyttä koskevaan päätökseen ei saa erikseen hakea muutosta oikaisuvaatimuksella eikä valituksella (hallintolain 29.3 §). Tämä merkitsee sitä, että esteellisyyspäätöksen lainmukaisuus voidaan saattaa muutoksenhaun kohteeksi vasta varsinaiseen asiasisältöiseen päätökseen kohdistuvan muutoksenhaun yhteydessä. Esteellisen henkilön osallistuminen asian käsittelyyn on kuitenkin aina menettelyvirhe, jonka vuoksi viranomainen voi itsekin poistaa virheellisen päätöksensä ja ratkaista asian uudelleen hallintolain 50 §:ssä säädetyin edellytyksin. On selvää, että esteellinen henkilö ei voi osallistua myöskään tällaisen korjaamispäätöksen käsittelyyn. (Mäenpää, 2023)

Esteellisyyttä koskevan lainsäädännön ja oikeuskirjallisuuden perusteella tulee tulkintamme mukaan katsoa, että esteellisyyden tapauskohtainen harkinta koskee *itse asiaa* kokonaisuutena, mukaan lukien valmistelu, kokouskäsittelyt ja täytäntöönpano. Näin ollen tapauskohtaista harkintaa ei ole tulkintamme mukaan rajoitettu vain yhden *ko. asiaa* koskevan kokouspykälän käsittelyyn. Mikäli *ko. asiaa* koskevasta esteellisyydestä on jo päätetty, eikä kokousasiassa ja esteellisyysperusteissa ole tapahtunut muutoksia, esteellisyys ja sen syy todetaan asian jatkokäsittelyn yhteydessä ja merkitään pöytäkirjaan. Asian jatkokäsittelyssä ei ole tarpeen ratkaista esteellisyysskysymystä uudelleen.

2.2. Kokousmenettely

Vastaehdotuksen tekeminen

Esittelijän päätösehdotus (pohjaehdotus) on tavallisesti kirjoitettu esityslistaan ja se toimii käsittelyn pohjana. Jos pohjaehdotus ei ole esityslistalla, se voidaan antaa kokouksessa. Esittelijä voi myös muuttaa ehdotustaan ennen kuin asiassa on tehty päätös. Jos pohjaehdotusta muutetaan ennen kuin toimitilin on tehnyt asiassa päätöksen, pohjaehdotuksena on muutettu ehdotus.

Kun asia ja sen päätösehdotus on esitelty toimitilimelle, avataan keskustelu. Keskustelun aikana toimitilimen jäsenet voivat tehdä päätösehdotuksia eli vastaehdotuksia asiassa. Vastaehdotusta tulee kannattaa, tai muuten se raukeaa. Raukeaminen tarkoittaa, että vastaehdotusta ei oteta äänestettäväksi (hyvinvointialuelain 109 §).

Mikäli kokouksessa tehdään pohjaehdotuksesta poikkeava kannatettu vastaehdotus, ehdotusten välillä on äänestettävä, mikäli kannatettua vastaehdotusta ei yksimielisesti hyväksytä toimitilimen päätökseksi. Pohjaehdotus, samoin kuin muutettu pohjaehdotus, eivät vaadi erillistä kannatusta päästäkseen äänestykseen.

Ehdotusta, joka on tehty vaihtoehtoisena tai menee käsiteltävän asian ulkopuolelle, ei oteta äänestykseen. Sekä pohjaehdotuksen että vastaehdotuksenkin tulee olla vaihtoehdoton, eli sen tulee sisältää vain yksi ratkaisuehdotus. Kannatetun vastaehdotuksenkin tulee pysyä käsiteltävässä asiassa. Sekä pohjaehdotuksen että vastaehdotuksen tulee olla sellainen, että toimitilin voi tehdä sen perusteella päätöksen.

Mikäli pohjaehdotus ei saa siitä poikkeavia kannatettuja vastaehdotuksia, puheenjohtajan on todettava pohjaehdotuksen tulleen toimitilimen yksimieliseksi päätökseksi.

Äänestys

Hyvinvointialuelain 109 §:ssä säädetään äänestyksestä:

Jos toimitilin on asiasta yksimielinen tai vastaehdotusta ei ole kannatettu, puheenjohtaja toteaa päätöksen. Muussa tapauksessa puheenjohtaja toteaa ehdotukset, joita ei kannatuksen puuttuessa oteta äänestettäväksi, ja ehdotukset, joista äänestetään. Puheenjohtaja saattaa toimitilimen hyväksyttäväksi äänestystavan ja, jos äänestyksiä on toimitettava useampia, äänestysjärjestyksen sekä tekee äänestysesityksen siten, että vastaus "jaa" tai "ei" ilmaisee kannanoton ehdotukseen.

Äänestys toimitetaan avoimesti. Päätökseksi tulee ehdotus, joka on saanut eniten ääniä, tai äänten mennessä tasan ehdotus, jota puheenjohtaja on äänestänyt.

Kun asiasta käytävä keskustelu on päättynyt, puheenjohtajan on todettava rauenneet ehdotukset ja ehdotukset, joista äänestetään. Pöytäkirjaan merkitään vastaehdotukset, mahdolliset kannatukset sekä kannatuksen puutteessa rauenneet vastaehdotukset.

Hyvinvointialuelain sekä sen nojalla annetun hallintosäännön vastainen menettely äänestyksessä on menettelyvirhe, minkä johdosta asia voidaan saattaa aluevalituksella hallinto-oikeuden käsiteltäväksi.

Pöytäkirjan pitäminen

Hyvinvointialuelain 112 §:n mukaan toimielimen päätöksistä pidetään pöytäkirjaa. Laissa ei säädetä pöytäkirjan sisällöstä. Hyvinvointialuelain 95 §:n mukaan hallintosäännössä annetaan tarpeelliset määräykset pöytäkirjan laatimisesta. Pöytäkirjan laatimiseen sovelletaan myös hallintolain 43–45 §.

Etelä-Savon hyvinvointialueen hallintosäännön 152.1 §:n mukaan pöytäkirjan pitämisestä ja sisällöstä vastaa toimielimen puheenjohtaja. Toimielin tekee päätöksen pöytäkirjanpitäjästä. Jos puheenjohtaja ja pöytäkirjanpitäjä ovat eri mieltä kokouksen kulusta, pöytäkirja laaditaan puheenjohtajan näkemyksen mukaan.

Puheenjohtajan rooli

Hyvinvointialuelain 107 §:ssä säädetään kokouksen johtamisesta ja puheenvuoroista:

Puheenjohtaja johtaa asioiden käsittelyä ja pitää huolta järjestyksestä toimielimen kokouksessa. Jos kokouksessa läsnä oleva henkilö käytöksellään häiritsee kokouksen kulkua, puheenjohtajan tulee kehottaa häntä käyttäytymään asianmukaisesti. Jos kehotusta ei noudateta, puheenjohtaja voi määrätä henkilön poistumaan. Jos syntyy epäjärjestys, puheenjohtajan on keskeytettävä tai lopetettava kokous.

Toimielimen jäsenellä on puheoikeus käsiteltävänä olevassa asiassa. Jäsenen on puheessaan pysyttävä asiassa. Jos puhuja poikkeaa asiasta, puheenjohtajan on kehotettava häntä palaamaan asiaan. Jos puhuja ei noudata kehotusta, puheenjohtaja voi kieltää häntä jatkamasta puhetta. Jos puhuja ilmeisen tarpeettomasti pitkittää puhettaan, puheenjohtaja voi asiasta huomautettuaan kieltää häntä jatkamasta puhettaan.

Menettelyvirhe

Menettelyvirheellä tarkoitetaan päätöksen tekoa edeltävässä ja siihen liittyvässä asian käsittelyssä tapahtunutta virhettä (Mäenpää, 2023).

Esteellisen henkilön osallistuminen asian käsittelyyn, hyvinvointialuelain sekä hallintosäännön vastainen menettely äänestyksessä ja tietojen kirjaamisen laiminlyönti ovat menettelyvirheen esimerkkejä. Menettelyvirheen vuoksi viranomainen voi itse poistaa virheellisen päätöksensä ja ratkaista asian uudelleen hallintolain 50 §:ssä säädetyn edellytyksin.

Tarkoituksena kuitenkin on, että vain päätökseen huomattavasti tai varsin selvästi vaikuttanut menettelyvirhe on aiheellista korjata käsittelemällä asia uudelleen (Mäenpää, 2023).

Menettelyvirheen johdosta asia voidaan myös saattaa aluevalituksella hallinto-oikeuden käsiteltäväksi.

Itseoikaisu

Hallintolain 50 §:n mukaan viranomainen voi poistaa virheellisen päätöksensä ja ratkaista asian uudelleen muun muassa, jos päätöstä tehtäessä on tapahtunut menettelyvirhe.

Hallintolain 52 §:ssa säädetään korjaamisasian vireilletulosta ja käsittelystä:

Viranomainen käsittelee korjaamisasian omasta aloitteestaan tai asianomaisen vaatimuksesta. Aloite on tehtävä tai vaatimus virheen korjaamiseksi on esitettävä viiden vuoden kuluessa päätöksen tekemisestä.

Asiavirheen korjaaminen edellyttää, että asia käsitellään uudelleen ja asiassa annetaan uusi päätös. Kirjoitusvirhe korjataan korvaamalla virheen sisältävä toimituskirja korjatulla toimituskirjalla. Asianosaiselle on varattava tilaisuus tulla kuulluksi ennen kirjoitusvirheen korjaamista, jollei se ole tarpeetonta.

Asia- tai kirjoitusvirheen korjaamisesta on tehtävä merkintä alkuperäisen päätöksen taltiokappaleeseen tai viranomaisen käytössä olevaan tietojärjestelmään. Uusi tai korjattu toimituskirja on annettava asianosaiselle maksutta.

Hallintolain 53 § sisältää täydentävät säännökset korjaamismenettelystä:

Käsitellessään asia- tai kirjoitusvirheen korjaamista viranomainen voi kieltää päätöksen täytäntöönpanon toistaiseksi tai määrätä sen keskeytettäväksi.

Jos korjattavaan päätökseen on haettu oikaisua, muutosta tai siitä on vireillä erikseen säädetty menettely, korjaamisasian käsiteltäväksi ottamisesta on ilmoitettava ja siinä tehty päätös toimitettava tälle viranomaiselle. Korjaamisasian käsittely ei vaikuta valitusajan tai muun määräajan kulumiseen.

Päätökseen, jolla viranomainen on hylännyt virheen korjaamista koskevan vaatimuksen, ei saa hakea muutosta valittamalla.

Viranomainen voi korjata päätöksessä olevan virheen, vaikka samaa asiaa koskeva valitus olisi samanaikaisesti vireillä hallintotuomioistuimessa. Jos esimerkiksi valtuuston päätöksestä on valitettu sillä perusteella, että päätöksentekoon on osallistunut esteellinen henkilö, valtuusto voi oma-aloitteisesti korjata tällaisen menettelyvirheen ennen kuin valitusasia on käsitelty loppuun. Valitusajan päätyttyä asiavirheen korjaamiselle vaihtoehtoisena keinona saattaa tulla kysymykseen lainvoimaisen päätöksen purkaminen. (Mäenpää, 2023)

Mikäli aluevaltuuston päätöksestä on valitettu, korjaamisasian käsiteltäväksi ottamisesta on ilmoitettava ja siinä tehty päätös toimitettava muutoksenhakua käsiteltävälle viranomaiselle, eli hallinto-oikeudelle.

Tämän perusteella voidaan todeta, että aluevaltuusto voi menettelyvirheen johdosta poistaa virheellisen päätöksen ja ratkaista asian uudelleen siihen asti, kunnes päätös on lainvoimainen.

2.3. Aluevaltuuston päätösten täytäntöönpano ja laillisuuden valvonta

Aluehallituksen laillisuusvalvonta

Hyvinvointialuelain 43 §:n mukaan aluehallituksen tulee vastata aluevaltuuston päätösten valmistelusta, täytäntöönpanosta ja laillisuuden valvonnasta. Jos aluehallitus katsoo, että aluevaltuuston päätös on syntynyt virheellisessä järjestyksessä, aluevaltuusto on ylittänyt toimivaltansa tai päätös on muuten lainvastainen, aluehallituksen on hyvinvointialuelain 101 §:n mukaan jätettävä päätös täytäntöön panematta. Asia on viipymättä saatettava aluevaltuuston uudelleen käsiteltäväksi.

Aluevaltuuston päätöksen valituskelpoisuus

Hyvinvointialuelain 140 § säädetään aluevalituksesta. Aluevaltuuston päätökseen saa hakea muutosta aluevalituksella hallinto-oikeudelta. Valituksen saa tehdä sillä perusteella, että päätös

on syntynyt virheellisessä järjestyksessä; päätöksen tehnyt viranomainen on ylittänyt toimivaltansa; tai päätös on muuten lainvastainen.

3. Johtopäätös

Asian käsittely aluehallituksessa 4.12.2023 § 364

Aluehallituksen kokouksessa 4.12.2023 § 364 oli käsiteltävänä vuoden 2024 talousarvio ja taloussuunnitelma vuosille 2024–2026. Kyseessä oli asian jatkokäsittely. Kokousasian käsittelyn alussa todettiin, että ”Koska käsiteltävässä asiassa eikä 27.11.2023 esteelliseksi kaksoisroolien vuoksi todettujen henkilöiden asemassa ollut tapahtunut muutoksia todettiin, että 27.11.2023 toimielimen päättämät esteellisyydet ovat edelleen voimassa”. Esteelliset poistuivat kokouksesta ennen varsinaisen kokousasian käsittelyn aloittamista. Aluehallitus päätti esittää aluevaltuustolle, että se hyväksyy talousarvion 2024 ja taloussuunnitelman vuosille 2024–2026 käsittelytiedoissa päätettyjen muutosten mukaisesti.

Hyvilin tulkinnan mukaan on katsottava, että esteellisyyden tapauskohtainen harkinta koskee *itse asiaa* kokonaisuutena, mukaan lukien valmistelu, kokouskäsittelyt ja täytäntöönpano. Näin ollen tapauskohtaista harkintaa ei ole rajoitettu vain yhden kokousasian käsittelyyn, vaan se koskee esimerkiksi myös saman asian jatkokäsittelyä. Mikäli ko. asiaa koskevasta esteellisyydestä toimielin on jo päättänyt, eikä kokousasiassa tai esteellisyysperusteissa ole tapahtunut muutoksia, esteellisyys ja sen syy todetaan asian jatkokäsittelyn yhteydessä ja merkitään pöytäkirjaan.

Aluehallituksen kokouksessa 27.11.2023 käsiteltiin vuoden 2024 talousarvio ja taloussuunnitelma vuosille 2024–2026. Ennen varsinaisen kokousasian käsittelyn aloittamista aluehallitus äänesti aluehallituksen jäsenten kaksoisroolien aiheuttamasta esteellisyydestä. Kokousasian päätöksessä todettiin muun muassa, että aluehallitus jatkaa talousarvion 2024 ja taloussuunnitelman vuosille 2024–2026 käsittelyä seuraavassa kokouksessaan 4.12.2023.

Aluehallituksen kokouksessa 4.12.2023 kyseessä oli täten saman asian jatkokäsittely. Käsiteltävänä olleessa asiassa eikä esteellisyysperusteissa ollut tapahtunut muutoksia marraskuun kokouskäsittelyn jälkeen. Tämän perusteella aluehallitus totesi, että 27.11.2023 toimielimen päättämät esteellisyydet ovat edelleen voimassa. Näin ollen aluehallitus ei tarvinnut ottaa esteellisyysasiaa käsittelyyn enää kokouksessaan 4.12.2023, vaan aikaisemmin tehdyn esteellisyyspäätöksen toteaminen riitti.

Aluehallituksen 18.11.2023 pöytäkirjasta käy ilmi, että aluehallituksen jäsen Laine esitti muutosta kokouksen työjärjestykseen. Hän esitti, että lisätään esityslistan kohdaksi pykälä 368 *Aluehallitus päättää ottaa käsiteltäväkseen itseoikaisuna edellisen kokouksen 4.12. pöytäkirjan*, viitaten siihen, että pöytäkirja ei vastaa kokouksen kulkua. Hän esitti, että kokouksen 4.12. pöytäkirjan pykälään 364 lisätään pöytäkirjamerkintänä hänen sieltä nyt puuttuva esityksensä: ” Laine esitti

työjärjestysmuutoksena talousarviokäsittelyn muutoksena talousarvion käsittelyn jakamista vaiheittaiseen käsittelyyn, jolloin esteellisyydet käsitellään aina kussakin käsittelyn vaiheessa erikseen.”

Aluehallituksen 27.11.2023 § 346 pöytäkirjasta käy ilmi, että aluehallitus on äänestänyt jäsenten esteellisyydestä ja on äänestyksen perustella tullut päätökseen, että Laine on esteellinen kokousasian, eli talousarvion, käsittelyssä. Aluehallituksen kokouksessa 4.12.2023 ei ollut tapahtunut muutoksia kokousasiassa eikä esteellisyyssperusteissa. Tästä syystä hän oli esteellinen myös 4.12.2023 talousarvion jatkokäsittelyssä.

Ottaen huomioon, että Laine oli esteellinen saman asian, eli talousarvion, käsittelyssä 4.12.2023, hän ei ole saanut lainkaan osallistua kokousasian käsittelyyn. Siten hänellä ei ole ollut esteellisenä oikeutta tehdä työjärjestystäkään koskevia muutosesityksiä, jotka koskevat talousarvion käsittelyä. Näin ollen aluehallitus ei ole saanut käsitellä hänen esitystään. Tämän seurauksena esityksestä ei ole voitu äänestää, asiaa koskevia (esteellisten jäsenten esittämiä) puheenvuoropyyntöjä ei ole voitu hyväksyä, eikä esitystä ole voitu kirjata kokouksen pöytäkirjaan.

Hyvilin tulkinnan mukaan asian käsittelyssä aluehallituksessa 4.12.2023 § 364 ei ole tapahtunut menettelyvirhettä.

Itseoikaisua koskevan asian lisääminen esityslistalle 18.12.2023 § 367 ja itseoikaisun käsittely 18.12.2023 § 368

Aluehallituksen kokouksessa 18.12.2023 § 367 käsiteltävänä oli työjärjestyksen hyväksyminen. Pohjaesitykseen aluehallituksen jäsen Laine teki muutosesityksen, jossa hän esitti, että esityslistaan lisätään uusi pykälä 368 *Aluehallitus päättää ottaa käsiteltäväkseen itseoikaisuna edellisen kokouksen 4.12.2023 pöytäkirjan*, viitaten siihen, että pöytäkirja ei vastaa kokouksen kulkua. (Kts. 4.12. kokousasian käsittely yllä.)

Aluehallitus äänesti muutosesityksestä ja esitys hyväksyttiin. Aluehallitus äänesti sen jälkeen esityslistalle lisätyn asian käsittelyjärjestyksestä ja päätti, että lisätty asia käsitellään listan kohdassa 368. Täten aluehallituksen kokouksessa 18.12.2023 § 368 käsiteltävänä oli aluehallituksen kokouksen 4.12.2023 pöytäkirjan 364 §:ää koskevan itseoikaisuvaatimuksen käsittely.

Kuten yllä on todettu, aluehallituksen jäsen Laine oli esteellinen käsittelemään talousarviota aluehallituksen kokouksissa 27.11.2023 ja 4.12.2023. Laine ei ole osallistunut ko. asian käsittelyyn esteellisenä. Näin ollen hänellä ei ollut 18.12.2023 kokouksessakaan oikeutta esteellisenä tehdä vuoden 2024 talousarvion ja vuosien 2024–2026 taloussuunnitelman 4.12.2023 kokouskäsittelyä koskevaa itseoikaisuesitystä. Aluehallituksen ei olisi tulkintamme

mukaan tullut käsitellä Laineen tekemää esitystä. Tulkintamme mukaan asiassa on tapahtunut menettelyvirhe.

Tämän perusteella katsomme, että aluehallituksen puheenjohtajan tulisi todeta, että aluehallituksen 18.12.2023 § 367 ja 368 tekemät päätökset sisältävät menettelyvirheen, minkä perusteella aluehallituksen tulee olla ottamatta esteellisenä olevan Laineen itseoikaisua koskevaa esitystä enää käsittelyyn. Toteamme myös, että aluehallituksen 4.12.2023 ja 18.12.2023 tekemät päätökset ovat lainvoimaisia, eikä niitä voida enää itseoikaista.

Lopuksi

Aluevaltuusto on kokouksessaan 11.-12.12.2023 päättänyt hyväksyä Etelä-Savon hyvinvointialueen vuoden 2024 talousarvion sekä vuosien 2024-2026 taloussuunnitelman kokouksen käsitelytiedoissa tehdyin muutoksin. Aluehallitus on kokouksessaan 18.12.2023 päättänyt aluevaltuuston päätöksen täytäntöönpanosta. Korostamme, että aluehallitus ei todennut menettelyvirhettä aluevaltuuston päätöksen aikaisemmissä käsittelyvaiheissa, vaan totesi, että päätökset ovat syntyneet laillisessa järjestyksessä. Aluehallitus päätti yksimielisesti panna aluevaltuuston päätöksen täytäntöön.

Itä-Suomen hallinto-oikeuden 23.1.2024 antaman lainvoimaisuustodistuksen mukaan aluevaltuuston päätöksestä ei ole valitettu hallinto-oikeuteen 37 päivän kuluessa 15.12.2023 lukien. Näin ollen aluevaltuuston päätös on lainvoimainen.

Hyvinvointialueyhtiö Hyvil Oy

Lausunnon laatijoiden puolesta

Johanna Sorvettula
toimitusjohtaja, VT, eMBA

Johanna Lindholm
juristi, OTM

Jakelu

Aluehallituksen puheenjohtaja Heikki Laukkanen
Lakimies Tarja Poikolainen
Henkilöstölakimies Aki Rasimus

